

Regeringens proposition

2024/25:145

Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner

Prop.
2024/25:145

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 13 mars 2025

Ulf Kristersson

Mats Persson
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag som syftar till att förbättra förutsättningarna för informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner när det gäller arbetssökande som har behov av utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen. Det föreslås att en kommun ska vara skyldig att till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter om en arbetssökande som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Skyldigheten föreslås vara begränsad till sådana uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen. Det föreslås även att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för att tillhandahålla den information som behövs inom kommunernas verksamhet som avser den kommunala vuxenutbildningen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	6
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Förutsättningarna för informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna behöver förbättras	7
5	En ny uppgiftsskyldighet för kommunerna	9
5.1	Sekretess och utlämnande av uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna	9
5.1.1	Generella sekretessbestämmelser som gäller för Arbetsförmedlingen och kommunerna	9
5.1.2	Särskilda sekretessbestämmelser som gäller för Arbetsförmedlingen och kommunerna	10
5.1.3	Arbetsförmedlingens och kommunernas skyldighet att samverka och lämna uppgifter	11
5.2	Kommunerna ska lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen	11
6	Utökade möjligheter för Arbetsförmedlingen att behandla personuppgifter	18
6.1	Regler som gäller för Arbetsförmedlingens och kommunernas personuppgiftsbehandling	18
6.1.1	EU:s dataskyddsförordning	18
6.1.2	Dataskyddslagen	20
6.1.3	Särskilda registerförfattningar för Arbetsförmedlingen	21
6.2	Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till kommunerna	21
7	Förslagen innebär ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten	24
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	29
9	Konsekvenser	30
9.1	Övergripande konsekvenser	30
9.2	Konsekvenser för enskilda	31
9.3	Konsekvenser för statliga myndigheter	32
9.4	Konsekvenser för kommunerna	32
9.5	Konsekvenser för statens budget	33

9.6	Konsekvenser i fråga om felaktiga utbetalningar och brottslighet.....	34
9.7	Konsekvenser för arbetsmarknaden och för kvinnor och män	34
9.8	Förslagets förenlighet med EU-rätt och internationella åtaganden.....	35
10	Författningskommentar	35
10.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	35
10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	36
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner (Ds 2024:8).....	38
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	39
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	41
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	42
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2025	45

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2000:625) om den arbetsmarknads-
politiska verksamheten¹ ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

*En kommun ska till Arbets-
förmedlingen lämna de uppgifter
om en arbetssökande som behövs
för ett ärende inom den arbets-
marknadspolitiska verksamheten.*

*De uppgifter som kommunen ska
lämna enligt första stycket är
endast sådana som finns inom den
kommunala vuxenutbildningen.*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2020:480.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:89

Föreslagen lydelse

5 §¹

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,

3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av sådana intyg som visar rätten att med bibehållen arbetslöshetsersättning söka arbete i något annat land,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmätningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. socialtjänstlagen (2025:000),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, *och*

8. Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen,

8. Utbetalningsmyndighetens verksamhet, *och*

9. *kommunernas verksamhet som avser kommunal vuxenutbildning.*

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2026.

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemorian Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner (Ds 2024:8) utarbetats. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Arbetsmarknadsdepartementet (A2024/00714).

I promemorian föreslås lag- och förordningsändringar. I propositionen behandlas lagförslagen från promemorian. Förordningsförslagen bereds vidare inom Regeringskansliet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 13 februari 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över lagförslag som överensstämmer med lagförslagen i denna proposition. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Regeringen har inte följt Lagrådets förslag. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitt 5.2 och 8.

4 Förutsättningarna för informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna behöver förbättras

Regeringens bedömning: De rättsliga förutsättningarna för Arbetsförmedlingen och kommunerna att utbyta uppgifter om arbetssökande som har behov av eller deltar i utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen behöver förbättras.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna, däribland *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)*, *Sveriges Kommuner och Regioner* och *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering*, instämmer i eller är positiva till bedömningen. Flera remissinstanser, bl.a. *Akademikerförbundet SSR*, *Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan* och *Göteborgs kommun*, har synpunkter på hur regleringen på förordningsnivå bör utformas. Flera remissinstanser, bl.a. *Region Västerbotten* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, betonar vikten av en väl fungerande samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Några remissinstanser, bl.a. *Hallstahammars kommun*, anser att ett ändamålsenligt informationsutbyte förutsätter att uppgiftslämnandet kan ske elektroniskt och automatiserat.

Skälen för regeringens bedömning: En stor andel av de som är inskrivna som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen saknar grundläggande eller gymnasial utbildning eller i övrigt de kompetenser och färdigheter som arbetsgivare efterfrågar. För att kunna få ett arbete

Prop. 2024/25:145 behöver många arbetssökande ta del av utbildning. Det handlar inte minst om utbildning som kommunerna tillhandahåller inom den kommunala vuxenutbildningen. Det handlar om utbildning både på grundläggande och gymnasial nivå, kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sammanhållen utbildning för vissa nyanlända invandrare med sfi och kurser på grundläggande eller gymnasial nivå.

Antalet arbetssökande som tar del av utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen är begränsat i förhållande till de stora behov av utbildning som finns bland många sökande. Det behöver därför skapas förutsättningar för att fler arbetssökande ska ta del av sådana studier inom den kommunala vuxenutbildningen som förbättrar möjligheterna att komma i arbete. Som bl.a. *Sveriges Kommuner och Regioner* för fram är god samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna av betydelse för att öka antalet övergångar till utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen.

Regeringen bedömer att det finns utmaningar för Arbetsförmedlingen dels när det gäller stödet till arbetssökande som ska påbörja eller slutföra utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen, dels i fråga om myndighetens uppföljning och kontroll av arbetssökande som är aktuella för sådana studier. Det finns också utmaningar för kommunernas planering av utbildningsutbudet inom den kommunala vuxenutbildningen och möjlighet att erbjuda en utbildning som är anpassad efter den arbetssökandes behov. En anledning till detta är att varken Arbetsförmedlingen eller kommunerna har tillgång till nödvändiga uppgifter om arbetssökande som har behov av eller deltar i studier inom den kommunala vuxenutbildningen. Dessa utmaningar finns för alla delar av den kommunala vuxenutbildningen. I likhet med bl.a. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser regeringen därför att det behövs ett utökat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. I dagsläget saknas det dock rättsliga förutsättningar för att Arbetsförmedlingen och kommunerna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt ska kunna utbyta nödvändiga uppgifter. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att de rättsliga förutsättningarna behöver förbättras. Arbetsförmedlingen och kommunerna behöver kunna utbyta vissa uppgifter, även sådana som omfattas av sekretess. Den personuppgiftsbehandling som är nödvändig för ett utökat informationsutbyte behöver också möjliggöras.

I den remitterade promemorian lämnas förslag på både lag- och förordningsändringar i syfte att uppnå ett mer ändamålsenligt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. I avsnitt 5 i denna proposition behandlas promemorians förslag om en uppgiftsskyldighet för kommunerna gentemot Arbetsförmedlingen. I avsnitt 6 behandlas promemorians förslag om den behandling av personuppgifter som behövs för att Arbetsförmedlingen ska kunna tillhandahålla information till kommunerna. Regeringen konstaterar att en uppgiftsskyldighet för Arbetsförmedlingen faller under regeringens restkompetens enligt 8 kap. 7 § regeringsformen. En sådan skyldighet bör lämpligen regleras genom förordning på samma sätt som Arbetsförmedlingens uppgiftsskyldigheter i övrigt gör. Även förutsättningarna för att Arbetsförmedlingen ska kunna lämna ut uppgifter på ett medium för automatiserad behandling bör lämpligen regleras i förordning. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med nödvändiga förordningsändringar.

Flera remissinstanser, bl.a. *Akademikerförbundet SSR, Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan* och *Göteborgs kommun*, lämnar synpunkter på sådant som rör utformningen av regleringen på förordningsnivå. *Hallstahammars kommun* anger att ett ändamålsenligt informationsutbyte förutsätter att uppgiftslämnandet kan ske elektroniskt och automatiserat. Regeringen konstaterar att lämnade synpunkter inte rör lagförslagen. Remissinstansernas synpunkter i den här delen kommer därför att beaktas i det pågående arbetet med nödvändiga förordningsändringar.

5 En ny uppgiftsskyldighet för kommunerna

5.1 Sekretess och utlämnande av uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna

Arbetsförmedlingen och kommunerna omfattas av regler som både begränsar och möjliggör ett utlämnande av uppgifter om enskilda. I detta avsnitt finns en redogörelse för de regler som i dag gäller för utbyte av information mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna.

5.1.1 Generella sekretessbestämmelser som gäller för Arbetsförmedlingen och kommunerna

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, innehåller bestämmelser om sekretess som begränsar rätten att ta del av allmänna handlingar. Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, oavsett om det sker genom utlämnande av en handling eller genom att röja uppgiften muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Det är den utlämnande myndigheten som gör sekretessprövningen.

Sekretessens styrka bestäms normalt sett med ett s.k. skaderekvisit. Med ett rakt skaderekvisit är utgångspunkten att uppgifterna är offentliga och att sekretess endast gäller om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider viss skada eller men om uppgifterna röjs. Med ett omvänt skaderekvisit gäller däremot sekretess som huvudregel. Sekretess gäller om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider skada eller men.

Sekretess gäller som huvudregel inte bara i förhållande till enskilda utan också mellan myndigheter och i viss utsträckning även inom en myndighet (8 kap. 1 och 2 §§ OSL). Ibland måste en myndighet kunna lämna ut sekretessbelagda uppgifter, såväl till enskilda som till andra myndigheter, för att kunna utföra sitt uppdrag. För att uppgifter som omfattas av sekretess ska få lämnas ut finns bestämmelser som möjliggör att sekretessen bryts.

I 10 kap. OSL finns vissa sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess. Av 10 kap. 1 § följer att sekretess till skydd för någon enskild inte hindrar att en uppgift lämnas till

Prop. 2024/25:145 en annan enskild eller till en myndighet, om den enskilde samtycker till det. Av 10 kap. 2 § framgår vidare att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild eller en annan myndighet om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet. Enligt 10 kap. 27 § OSL, den s.k. generalklausulen, får en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Regeringen har tidigare bedömt att det ofta inte är lämpligt att ett omfattande utlämnande av sekretessbelagda uppgifter sker enbart med stöd av generalklausulen (prop. 2015/16:65 s. 94).

Enligt 10 kap. 28 § OSL hindrar inte heller sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Sådana uppgiftsskyldigheter som avses i 10 kap. 28 § OSL ska utformas efter en intresseavvägning mellan de olika organens behov av att utbyta uppgifter och det intresse som den aktuella sekretessbestämmelsen avser att skydda.

I 11 kap. OSL finns bestämmelser om överföring av sekretess. En bestämmelse om överföring av sekretess innebär att en myndighet som tar emot en sekretessbelagd uppgift från en utlämnande myndighet ska tillämpa motsvarande sekretessbestämmelse i sin egen verksamhet.

5.1.2 Särskilda sekretessbestämmelser som gäller för Arbetsförmedlingen och kommunerna

Uppgifter om enskildas personliga förhållanden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten omfattas av sekretess med ett rakt skaderekvisit, dvs. att det gäller en presumtion för offentlighet (28 kap. 11 § OSL). Många uppgifter om enskilda inom den kommunala vuxenutbildningen är offentliga, t.ex. uppgifter om ansökan, antagning och vilka kurser som eleven deltar i.

I delar av verksamheten inom den kommunala vuxenutbildningen omfattas vissa uppgifter av sekretess. Av 23 kap. 5 § OSL framgår att sekretess gäller med omvänt skaderekvisit för uppgifter om enskildas personliga förhållanden som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och för uppgifter om enskildas personliga förhållanden hos psykolog, kurator eller studie- och yrkesvägledningen. Av samma paragraf framgår att sekretess gäller med ett rakt skaderekvisit för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i elevvårdande verksamhet, bl.a. inom den kommunala vuxenutbildningen.

Det finns inte några bestämmelser om överföring av sekretess som är tillämpliga mellan en kommun och Arbetsförmedlingen. Däremot finns flera sekretessbestämmelser som både kommunerna och Arbetsförmedlingen behöver förhålla sig till, däribland bestämmelser om skyddade personuppgifter.

Hos alla myndigheter gäller enligt 21 kap. OSL ett minimisekretesskydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang som uppgifterna förekommer. Det gäller t.ex. uppgifter om hälsa och sexualliv eller uppgifter om förföljda personer.

5.1.3 Arbetsförmedlingens och kommunernas skyldighet att samverka och lämna uppgifter

I 8 § förvaltningslagen (2017:900) finns en generell, men inte obegränsad, samverkansskyldighet för myndigheter. Enligt bestämmelsen ska en myndighet inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter. En myndighet ska också i rimlig utsträckning hjälpa enskilda genom att myndigheten inhämtar upplysningar eller yttranden från andra myndigheter. Bestämmelsen utgör dock inte en sådan uppgiftsskyldighet som enligt 10 kap. 28 § OSL bryter sekretessen mellan myndigheter. Utöver förvaltningslagens generella samverkansskyldighet finns även skyldigheter för Arbetsförmedlingen och en kommun att utbyta uppgifter för vissa specifika ändamål, t.ex. enligt lagen (2008:206) om underrättelse-skyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Det finns också en skyldighet för Arbetsförmedlingen enligt 11 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) att lämna vissa uppgifter om enskilda till kommunens socialnämnd. Det saknas dock uppgiftsskyldigheter för Arbetsförmedlingen och kommunerna som medför ett informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna när det gäller den kommunala vuxenutbildningen.

Av 6 kap. 5 § OSL följer också att en myndighet på begäran av en annan myndighet ska lämna uppgifter som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång. Bestämmelsen omfattar alltså inte sekretessbelagda uppgifter. Bestämmelsen kräver också en begäran från en annan myndighet för att uppgifter ska lämnas ut.

5.2 Kommunerna ska lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Regeringens förslag: En kommun ska till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter om en arbetssökande som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Uppgiftsskyldigheten ska vara begränsad till sådana uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen.

Bestämmelsen ska tas in i lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens bortsett från vissa språkliga ändringar.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna, däribland *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Diskrimineringsombudsmannen*, *Integritetsskyddsmyndigheten*, *Justitiekanslern*, *Utbetalningsmyndigheten* samt *Gävle*, *Skellefteå*, *Stockholms* och *Trelleborgs kommuner*, är positiva till eller har inga synpunkter på förslaget. *Arbetsförmedlingen* är positiv till förslaget, men påpekar samtidigt att myndigheten fortfarande kommer att behöva uppgifter från en arbetssökande som ansöker om eller tar del av

Prop. 2024/25:145 utbildning vid en folkhögskola. *Region Västerbotten och Riksförbundet för Vuxenutbildning i Samverkan* är positiva till förslaget, men anser att det behövs ett förtydligande i fråga om vilka uppgifter som ska lämnas ut. *Malmö kommun* är positiv till förslaget och bedömer att ett utökat informationsutbyte kommer att bidra till förbättrad kontroll och uppföljning liksom till att enskilda kan ges ett ändamålsenligt stöd inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. *Göteborgs kommun* anger bl.a. att kommuner inte har rätt att lämna de uppgifter som de har tillgång till inom ramen för ett kommunalförbund. *Upplands-Bro kommun* anser att det behöver klargöras vem som kommer att ansvara för att uppgifterna lämnas ut. *Akademikerförbundet SSR* anger att kommunerna kan komma att lämna ut fler uppgifter än vad som är nödvändigt om de kan lämnas ut på eget initiativ. Förbundet för även fram att det inte framgår om det ska göras en individuell bedömning i varje enskilt ärende. *Hallstahammars kommun* uppger att det saknas möjlighet att registrera vilka personer som är inskrivna på Arbetsförmedlingen. *Borlänge kommun* anser att det behövs ett förtydligande i fråga om hur skyddade personuppgifter ska hanteras. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* och *Centrala studie-stödsnämnden* ställer frågan om hur förslaget förhåller sig till annan reglering om uppgiftsskyldigheter.

Skälen för regeringens förslag

Arbetsförmedlingen behöver uppgifter om arbetssökande från den kommunala vuxenutbildningen

En stor andel av de arbetssökande som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen behöver utbildning för att kunna få ett arbete. Det handlar ofta om sådan utbildning som kommunerna tillhandahåller inom den kommunala vuxenutbildningen, både på grundläggande och gymnasial nivå. Det kan även handla om sfi eller sammanhållna utbildning för vissa nyanlända invandrare. I många fall kan det därför vara arbetsmarknadspolitiskt motiverat att en arbetssökande deltar i kommunal vuxenutbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Arbetsförmedlingen kan för ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten behöva ta del av uppgifter från den kommunala vuxenutbildningen för att kunna besluta om ändamålsenliga insatser för arbetssökande som studerar eller behöver studera inom en sådan skolform. Det kan t.ex. handla om uppgifter om att en arbetssökande har eller inte har antagits till en utbildning, vilka kurser som den arbetssökande har antagits till och om kurserna har påbörjats. Arbetsförmedlingen kan inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten också behöva uppgifter för planering och uppföljning av stödet till den arbetssökande. Det kan t.ex. handla om att utbildningen har upphört för att den arbetssökande inte har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen eller inte gör tillfredsställande framsteg. Även uppgifter om studiernas omfattning kan vara av betydelse för Arbetsförmedlingen eftersom en ändrad studieomfattning kan leda till att myndigheten beslutar om ny anvisning med ändrad omfattning, återkallar en anvisning eller bedömer att den arbetssökande behöver kompletterande insatser inom ramen för programmet. Arbetsförmedlingen kan vidare behöva uppgifter efter att studierna har avslutats i de fall personen är inskriven som arbetssökande

hos Arbetsförmedlingen. Det kan t.ex. röra sig om en uppgift om att den arbetssökande har avslutat en kurs inom sfi med godkänt eller icke godkänt betyg.

Förutom behovet av uppgifter för att Arbetsförmedlingen ska kunna besluta om ändamålsenliga insatser finns inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ett särskilt behov av uppgifter från kommunerna för att Arbetsförmedlingen ska kunna besluta om sanktioner för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Det kan exempelvis röra sig om en uppgift om att den arbetssökande inte har påbörjat en utbildning som han eller hon har anvisats att söka och antagits till. Det kan också handla om uppgifter om längre tids frånvaro och skälen till frånvaron.

Det ska införas en skyldighet för kommunerna att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen om arbetssökande

Många uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver kan myndigheten få direkt från den arbetssökande, t.ex. i samtal med den arbetssökande eller genom den aktivitetsrapport som arbetssökanden ska lämna varje månad till Arbetsförmedlingen. I vissa fall kan det finnas incitament för den arbetssökande att inte lämna de uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver, särskilt sådana uppgifter som kan leda till ett beslut om en sanktion eller till att en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program återkallas. Det finns även risk för att den arbetssökande oavsiktligt utelämnar nödvändiga uppgifter eller lämnar bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Regeringen anser därför att det inte är tillräckligt att Arbetsförmedlingen enbart förlitar sig på uppgifter från den arbetssökande.

De flesta uppgifter om elever inom den kommunala vuxenutbildningen är offentliga och kan därför efter förfrågan till kommunen lämnas ut till Arbetsförmedlingen. Vissa uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen och som Arbetsförmedlingen behöver i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten omfattas dock av sekretess. För att Arbetsförmedlingen ska kunna ta del av uppgifter från kommunerna på ett effektivt och ändamålsenligt sätt behöver uppgifterna, inklusive sådana som omfattas av sekretess, kunna lämnas regelbundet.

Det finns vissa möjligheter för Arbetsförmedlingen att i dag få sekretessbelagda uppgifter från kommunerna. Exempelvis kan Arbetsförmedlingen få uppgifter med stöd av lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Uppgifter som lämnas med stöd av den lagen är begränsade till sådana som behövs för att säkerställa korrekta beslutsunderlag för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Dessa uppgifter lämnas ut först efter en intresseavvägning. *Lagrådet* anser att den föreslagna uppgiftsskyldigheten motsvarar den skyldighet att lämna uppgifter som följer av 2 § samma lag. Regeringen konstaterar att den föreslagna uppgiftsskyldigheten inte bara syftar till att motverka felaktiga utbetalningar utan är nödvändig för att kommunerna ska kunna lämna sådana uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver för en ändamålsenlig och effektiv planering och uppföljning av stödet till den arbetssökande.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Centrala studiestödsnämnden frågar hur den föreslagna uppgiftsskyldigheten förhåller sig till andra

Prop. 2024/25:145 uppgiftsskyldigheter. Även *Lagrådet* anser att det är oklart vilken bestämmelse som har företräde i en situation där två skilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet är tillämpliga. Regeringen konstaterar att det inte är ovanligt att det finns uppgiftsskyldigheter i flera olika regelverk och att myndigheter kan omfattas av regler som överlappar varandra. Regeringen konstaterar att det finns uppgiftsskyldigheter i flera olika regelverk och att myndigheter i vissa fall kan omfattas av regler som överlappar varandra. När det t.ex. gäller lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, anges det i förarbetena att om det finns en annan uppgiftsskyldighet som reglerar utlämnande av vissa specifika kategorier av uppgifter, ska uppgifter i första hand lämnas på det sätt som är föreskrivet i enlighet med den skyldigheten (jfr prop. 2023/24:85 s. 88). Den föreslagna uppgiftsskyldigheten avser uppgifter som behövs inom en viss verksamhet, dvs. den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Mot den bakgrunden bör därför uppgifter i första hand lämnas på det sätt som är föreskrivet i enlighet med den föreslagna bestämmelsen.

Det finns även möjlighet för Arbetsförmedlingen att få uppgifter med stöd av generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. För sekretessgenombrott med stöd av den bestämmelsen krävs att det vid en bedömning framstår som uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas ut har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Syftet med generalklausulen är att den ska utgöra en ventil för det fall ett utbyte av uppgifter uppenbart behöver ske och situationen inte har kunnat förutses i lagstiftningen. Ett rutinemässigt uppgiftsutbyte av sekretessreglerade uppgifter ska dock som utgångspunkt vara särskilt författningsreglerat.

Regeringen anser att möjligheterna för Arbetsförmedlingen att få uppgifter från kommunerna behöver förbättras. *Malmö kommun* anser att det skulle bidra till förbättrad kontroll och uppföljning. *Akademikerförbundet SSR* anser att kommunerna kan komma att lämna ut fler uppgifter än vad som är nödvändigt om de kan lämnas ut på eget initiativ. *Lagrådet* ser en inte obetydlig risk för att kommunen lämnar ut integritetskänsliga uppgifter som Arbetsförmedlingen inte behöver och anser att uppgiftsskyldigheten bör begränsas till att på begäran av Arbetsförmedlingen lämna ut uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen, bl.a. eftersom en kommun inte utan information från Arbetsförmedlingen kan veta om det finns ett pågående ärende hos Arbetsförmedlingen eller vilka uppgifter som behövs för ärendet. Regeringen har tidigare bedömt att det kan vara motiverat att utforma en uppgiftsskyldighet så att uppgifter får lämnas ut utan en begäran, t.ex. i situationer då uppgifterna är av sådan art att de behövs för att säkerställa att ett beslutsunderlag bygger på tillräckliga och korrekta uppgifter. Om en aktör inte får del av sådana uppgifter finns det risk att beslut fattas på felaktiga grunder eller att ändrade förhållanden inte uppmärksammas (jfr prop. 2023/24:85 s. 27). Regeringen konstaterar att det kan finnas situationer då kommuner behöver lämna uppgifter på eget initiativ, t.ex. om en arbetssökande avbryter sina studier i förtid eller har varit frånvarande under en längre tid. Det skulle inte vara ändamålsenligt om Arbetsförmedlingen skulle få dessa uppgifter långt efter det att situationen har uppstått. Regeringen anser därför inte att uppgiftsskyldigheten ska begränsas till de fall då Arbetsförmedlingen begär att få ta del av en

uppgift. Oavsett om uppgifter lämnas på eget initiativ eller på begäran bör uppgiftsskyldigheten begränsas till de fall det finns ett behov för Arbetsförmedlingen att få del av uppgifterna för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Ett utlämnande av uppgifter på kommunens initiativ kan innebära att ett ärende hos Arbetsförmedlingen initieras eller att uppgifterna används i ett redan pågående ärende. I båda fallen behövs uppgifterna för ett ärende. En sådan avgränsning är även i linje med den s.k. uppgiftsminimeringsprincipen, som innebär att personuppgifter ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (se artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning). Förslaget innebär därmed att den kommun som lämnar ut en uppgift först måste pröva Arbetsförmedlingens slutliga behov av uppgiften. Enligt regeringens uppfattning innehåller den föreslagna uppgiftsskyldigheten en tydlig avgränsning i fråga om för vilken verksamhet uppgifter ska få lämnas.

Regeringen konstaterar att det i vissa situationer kommer att vara uppenbart att uppgifter behövs i ett enskilt fall. Så är t.ex. fallet med uppgifter som ska lämnas på begäran av Arbetsförmedlingen för att myndigheten ska kunna handlägga ett ärende om en sanktion. När det inte finns en begäran av Arbetsförmedlingen kan det i vissa andra fall vara svårt för en kommun att bedöma om Arbetsförmedlingen har behov av en viss uppgift. Vidare kan det tänkas uppstå frågor kring hur ofta och i vilka situationer uppgifter ska utbytas, t.ex. om en kommun löpande ska rapportera uppgifter om en enskild. I sådana situationer, eller om utlämnandet avser en större mängd uppgifter som rutinmässigt behöver lämnas, får det förutsättas att Arbetsförmedlingen och kommunerna i samråd med varandra, gemensamt ser till att endast relevanta uppgifter lämnas. Ett sådant samråd kan t.ex. omfatta vilka typer av uppgifter Arbetsförmedlingen och kommunerna har möjlighet att behandla enligt de regler som styr personuppgiftsbehandling och vilka sekretessbestämmelser som är tillämpliga i Arbetsförmedlingens och kommunernas verksamheter. Mot den bakgrunden bör också en rutinmässig överföring av uppgifter föregås av någon typ av begäran eller dialog mellan Arbetsförmedlingen och kommuner i anslutning till att rutinen för överföringen upprättas. I samband med en sådan begäran eller dialog får Arbetsförmedlingen precisera vilka slags uppgifter som myndigheten behöver få del av och med vilken regelbundenhet. Kommunen får i samband med detta ta ställning till om uppgifterna omfattas av de föreslagna uppgiftsskyldigheterna och ska lämnas ut (jfr prop. 2000/01:129 s. 60 och 86, prop. 2022/23:34 s. 93 och prop. 2023/24:85 s. 41). Det är inte avsikten att kommunen ska leta efter omständigheter som ger upphov till ett behov av en viss uppgift hos Arbetsförmedlingen. Uppgiftsskyldigheten inträder först när det kan konstateras att det finns ett visst behov och att övriga förutsättningar för uppgiftsutlämnande är uppfyllda. Regeringen bedömer sammantaget att kommunerna kommer att ha goda förutsättningar för att göra de behovsbedömningar som krävs. Risker för att tjänstemän begår sekretessbrott till följd av uppgiftsskyldighetens utformning är därför liten.

Mot denna bakgrund anser regeringen att den föreslagna uppgiftsskyldigheten tillgodoser kraven på tydlighet och förutsägbarhet för att undvika en omotiverad spridning av personuppgifter. Det bör därför

Prop. 2024/25:145 införs en skyldighet för en kommun att till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter om en arbetssökande som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. En sådan reglering medför att sekretessen bryts med stöd av 10 kap. 28 § OSL.

Kommunens uppgiftsskyldighet ska vara begränsad till uppgifter inom den kommunala vuxenutbildningen

Regeringen anser att det av integritetsskäl finns skäl att avgränsa uppgiftsskyldigheten. De uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver handlar i stor utsträckning om sådana som finns inom den kommunala vuxenutbildningen. Kommunerna lämnar dessutom redan i dag sådana uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver till andra myndigheter. För utbildning som kan berättiga till studiemedel finns t.ex. en skyldighet för kommunerna att lämna vissa uppgifter till Centrala studiestödsnämnden. Kommunerna är också skyldiga att halvårsvis lämna vissa uppgifter om kursdeltagare inom den kommunala vuxenutbildningen till Statistiska centralbyrån. I promemorian föreslås att uppgiftsskyldigheten för kommunerna ska vara begränsad till uppgifter inom den kommunala vuxenutbildningen. Flera remissinstanser är positiva till förslaget.

Hallstahammars kommun framför att den kommunala vuxenutbildningen, på grund av antalet sökande, saknar möjlighet att registrera vilka elever som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Regeringen bedömer att uppgiftsskyldigheten kan medföra viss ökad administration för kommunerna. Den ökade administrationen bedöms dock inte vara så omfattande att den påtagligt försvårar för kommunerna att uppfylla sin uppgiftsskyldighet. Vidare bedöms nyttan av lämnade uppgifter överstiga den ökade administration som skyldigheten kan medföra.

Regeringen bedömer att en uppgiftsskyldighet för kommunerna som begränsas till uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen medför att Arbetsförmedlingen i stor utsträckning kan få de uppgifter myndigheten behöver. Samtidigt begränsas integritetsintrånget för den enskilde och den administrativa börda som uppgiftsskyldigheten innebär för kommunerna. Uppgiftsskyldigheten för kommunerna bör därför vara begränsad till de uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen. Som *Arbetsförmedlingen* framför kommer myndigheten även i fortsättningen att behöva få uppgifter som inte omfattas av uppgiftsskyldigheten från den arbetssökande.

Region Västerbotten och Riksförbundet för Vuxenutbildning i Samverkan, efterfrågar ett förtydligande av vilka uppgifter som ska lämnas ut. Regeringen redogör ovan för några av de uppgifter Arbetsförmedlingen kan behöva. Både den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och den kommunala vuxenutbildningen är dock föränderliga verksamheter. Det är därför inte lämpligt att uttömmande reglera vilka uppgifter som kan lämnas ut. *Borlänge kommun* efterfrågar ett förtydligande när det gäller hur skyddade personuppgifter ska hanteras. Regeringen konstaterar att bestämmelserna om skyddade personuppgifter gäller för såväl kommunerna som Arbetsförmedlingen. *Upplands-Bro kommun* anser att det bör klargöras vem som ansvarar för att uppgifterna lämnas ut. Regeringen konstaterar att det är kommunen som ska lämna uppgifterna. Vilket kommunalt organ som har tillgång till uppgifterna, och som därmed har

möjlighet att fullgöra uppgiftsskyldigheten, beror på hur kommunen är organiserad. *Göteborgs kommun* anger att ansökningar om yrkesutbildning för vuxna inom kommunen hanteras av ett kommunalförbund och att de kommuner som bildar förbundet inte har rätt att dela förbundets uppgifter. Regeringen konstaterar att det av 9 kap. 2 § andra stycket kommunallagen (2017:725) framgår att när ett kommunalförbund har hand om en angelägenhet som det finns bestämmelser om i en särskild författning ska den författningens bestämmelser om kommuner tillämpas för förbundet. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten har sådant samband med den kommunala vuxenutbildningen att uppgiftsskyldigheten bedöms omfatta kommunalförbund som har hand om en sådan angelägenhet.

Det är motiverat att uppgifter lämnas ut utan intresseavvägning

Inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten gäller enligt 28 kap. 11 § OSL sekretess med ett rakt skaderekvisit för uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Inom den kommunala vuxenutbildningen gäller sekretess enligt 23 kap. 5 § OSL med ett rakt skaderekvisit väsentligen för uppgifter om den enskildes personliga förhållanden i elevvårdande verksamhet inom den kommunala vuxenutbildningen. Det saknas bestämmelser om överföring av sekretess mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen vid utlämnande av uppgifter från den kommunala vuxenutbildningen. Om Arbetsförmedlingen hanterar sådana uppgifter omfattas de dock av sekretessbestämmelsen i 28 kap. 11 § OSL och därmed av en likvärdig sekretess. För vissa uppgifter inom den kommunala vuxenutbildningen gäller dock enligt 23 kap. 5 § OSL sekretess med ett omvänt skaderekvisit, dvs. presumtion för sekretess. Det rör sig bl.a. om uppgift om en enskilds personliga förhållanden som hänför sig till psykologisk undersökning eller behandling och uppgifter hos bl.a. kurator eller studie- och yrkesvägledningen. Sådana uppgifter kommer därför att omfattas av ett svagare sekretesskydd hos Arbetsförmedlingen än hos kommunerna. I förarbetena till den lagändring som innebar en övergång från ett omvänt till ett rakt skaderekvisit i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten beaktades bl.a. det insynsintresse som myndighetens ärendehandläggning medför. Regeringen bedömde då att känsliga uppgifter om en enskilds personliga förhållanden typiskt sett fortsatt kommer att omfattas av ett sekretesskydd vid tillämpningen av ett rakt skaderekvisit (se prop. 2021/22:216 s. 30). Regeringen bedömer därför sammantaget att sekretesskyddet hos Arbetsförmedlingen för de uppgifter som lämnas ut av kommunerna, och som omfattas av sekretess inom den kommunala vuxenutbildningen, är tillfredsställande.

En skyldighet för kommunerna att lämna ut uppgifter från den kommunala vuxenutbildningen till Arbetsförmedlingen medför att myndigheten får tillgång till nya uppgifter om enskildas personliga förhållanden och innebär ett intrång i den enskildes personliga integritet. Även om de uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver huvudsakligen är offentliga, bedöms vissa vara sekretessbelagda uppgifter av känslig karaktär. Det kan t.ex. röra sig om uppgifter om att en arbetssökande varit långvarigt frånvarande från utbildningen på grund av sjukdom eller att kommunen har identifierat behov av anpassningar till följd av en funktionsnedsättning. I detta sammanhang kan nämnas att regeringen

Prop. 2024/25:145 tidigare har bedömt att Arbetsförmedlingen kan behöva ta del av vissa känsliga personuppgifter från leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser för att kunna fullfölja sitt uppdrag (se prop. 2021/22:216 s. 65). Även i fråga om uppgifter från den kommunala vuxenutbildningen finns det tungt vägande allmänna intressen av att Arbetsförmedlingen tar del av uppgifter från kommunerna. Uppgifter från den kommunala vuxenutbildningen skulle möjliggöra för Arbetsförmedlingen att besluta om ändamålsenliga insatser som syftar till att göra den arbetssökandes tid i arbetslöshet så kort som möjligt och även i övrigt möjliggöra för Arbetsförmedlingen att få ett korrekt beslutsunderlag. Det bedöms även vara svårt för kommunerna att väga Arbetsförmedlingens behov av vissa uppgifter och därmed svårt att göra en välgrundad intresseavvägning.

Regeringens sammantagna bedömning är att Arbetsförmedlingens behov av att ta del av uppgifter från den kommunala vuxenutbildningen väger tyngre än det intresse som sekretessen skyddar. Det är därför motiverat att utan intresseavvägning bryta sekretessen för uppgifter som omfattas av sekretess inom den kommunala vuxenutbildningen.

Kommunernas uppgiftsskyldighet ska regleras i lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

En skyldighet för kommunerna att lämna ut uppgifter är ett sådant åliggande som enligt 8 kap. 2 § första stycket 3 regeringsformen ska meddelas genom lag. Riksdagen kan med stöd av 8 kap. 3 § första stycket regeringsformen bemyndiga regeringen att meddela sådana föreskrifter.

Regeringen bedömer att uppgiftsskyldigheten lämpligen bör regleras i lag och att den föreslagna paragrafen bör placeras i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som redan reglerar uppgiftsskyldigheter för vissa andra aktörer inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

6 Utökade möjligheter för Arbetsförmedlingen att behandla personuppgifter

6.1 Regler som gäller för Arbetsförmedlingens och kommunernas personuppgiftsbehandling

Arbetsförmedlingen och kommunerna omfattas delvis av olika regler för deras behandling av personuppgifter. I detta avsnitt finns en redogörelse för de regler som i dag gäller för Arbetsförmedlingens och kommunernas personuppgiftsbehandling.

6.1.1 EU:s dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av

personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), förkortad EU:s dataskyddsförordning, är i alla delar bindande och direkt tillämplig i samtliga medlemsländer i Europeiska unionen (EU). Förordningen, som utgör den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU, tillåter och ibland förutsätter att medlemsstaterna kompletterar förordningen med nationell lagstiftning.

EU:s dataskyddsförordning är tillämplig på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis sker på automatisk väg och på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register (artikel 2.1). Med personuppgifter avses enligt artikel 4 i förordningen varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. Med behandling avses enligt artikel 4.2 en åtgärd eller kombination av åtgärder avseende personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller inte, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring. Personuppgiftsansvarig är enligt artikel 4.7 en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter.

Principerna för behandling av personuppgifter, dvs. vilka allmänna krav som gäller för all personuppgiftsbehandling, anges i artikel 5. En grundläggande princip vid behandling av personuppgifter är den om ändamålsbegränsning. Principen kommer till uttryck i artikel 5.1 b och innebär att personuppgifter enbart får behandlas för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. En annan grundläggande princip är den om uppgiftsminimering. Den kommer till uttryck i artikel 5.1 c där det framgår att personuppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Den personuppgiftsansvarige är också skyldig att följa andra grundläggande principer för personuppgiftsbehandling, däribland principen om lagringsminimering som kommer till uttryck i artikel 5.1 e. Enligt artikel 5.2 ska den personuppgiftsansvarige säkerställa att varje personuppgiftsbehandling sker i enlighet med bl.a. principen om ändamålsbegränsning. Utgångspunkten är att det är den personuppgiftsansvarige som bestämmer för vilka ändamål personuppgifter behandlas.

Artikel 5.1 a anger dessutom att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig. För att behandling av personuppgifter ska vara laglig krävs att åtminstone ett av villkoren i artikel 6.1 a–f är uppfyllda. I normalfallet torde svenska myndigheters uppdrag i första hand utgöra en rättslig grund för behandling av personuppgifter med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, dvs. på grundval av att behandlingen sker för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. På motsvarande sätt är de obligatoriska uppgifter som har ålagts kommuner att utföra av allmänt intresse (se prop. 2017/18:105 s. 56 och 57). Myndigheters personuppgiftsbehandling kan även vila på artikel 6.1 c, dvs. på grundval att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en

Prop. 2024/25:145 rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. En sådan rättslig förpliktelse kan t.ex. bestå i en författningsreglerad skyldighet för en myndighet att lämna uppgifter (jfr prop. 2017/18:105 s. 53 och 54).

Den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e ska enligt artikel 6.3 fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt punkt e, vara nödvändig för att utgöra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter (känsliga personuppgifter) är förbjuden enligt artikel 9.1. Med särskilda kategorier av personuppgifter avses enligt artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Förbudet ska enligt artikel 9.2 inte tillämpas i vissa situationer, t.ex. om den registrerade har lämnat sitt samtycke till behandlingen av personuppgifter för vissa specifika ändamål eller att behandlingen är nödvändig för olika ändamål som anges i artikeln. För att vissa av undantagen ska vara tillämpliga krävs dock att grunden för sådana behandlingar på olika sätt kommer till uttryck i unionsrätten eller i nationell rätt. Ett sådant undantag är att behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse (artikel 9.2 g).

6.1.2 Dataskyddslagen

EU:s dataskyddsförordning kompletteras i Sverige av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, förkortad dataskyddslagen, och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Dessa författningar är av generell karaktär och reglerar bl.a. frågor om rättslig grund för behandling av personuppgifter, känsliga personuppgifter, tillsynsmyndighetens handläggning och beslut samt skadestånd och överklagande. Lagen är subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning, vilket möjliggör avvikande bestämmelser i registerförfattningar.

I dataskyddslagen finns också särskilda bestämmelser om personuppgifter som kan vara mer integritetskänsliga än andra, även om de inte utgör känsliga personuppgifter. Det är t.ex. uppgifter med tydlig koppling till den enskildes privatliv eller ekonomi. En uppgiftstyp som regleras särskilt är personnummer och samordningsnummer (3 kap. 10 § dataskyddslagen). Dessa uppgifter får endast behandlas om det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet med behandlingen, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl.

6.1.3 Särskilda registerförfattningar för Arbetsförmedlingen

Prop. 2024/25:145

Stöd för behandling av personuppgifter kan också framgå av särskilda registerförfattningar. När Arbetsförmedlingen behandlar personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten gäller lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och förordningen (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Av lagen framgår bl.a. vilka uppgifter som får behandlas i en databas, dvs. en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de ändamål som föreskrivs i lagen. I 4 § anges ett antal ändamål för vilka personuppgifter får behandlas. Ändamålsbestämmelserna tar i första hand sikte på behandling av personuppgifter för Arbetsförmedlingens egen verksamhet (de s.k. primära ändamålen). Arbetsförmedlingen får exempelvis behandla personuppgifter för handläggning av ärenden, uppföljning och utvärdering av verksamheten samt kontroll av ekonomiskt stöd till arbetsgivare och enskilda. I 5 § finns bestämmelser om när behandling av personuppgifter är tillåten för att Arbetsförmedlingen ska kunna tillhandahålla personuppgifter till andra myndigheter och organ som behöver uppgifterna i sina respektive verksamheter (de s.k. sekundära ändamålen). I 9 § anges när känsliga personuppgifter, personuppgifter om sociala förhållanden m.m. får behandlas i en databas. Känsliga personuppgifter får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende. Känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa får dessutom behandlas i en databas om de är nödvändiga för handläggningen av ett ärende. I förordningen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten finns kompletterande föreskrifter till lagen, bl.a. vilka uppgifter som får behandlas för vilket ändamål och vilka uppgifter som får avskiljas för behandling i en arbetsmarknadspolitisk databas. Av 9 § framgår när personuppgifter om en arbetssökandes hälsa och sociala förhållanden får behandlas i en databas. Det gäller bl.a. om uppgifterna grundar sig på uppgifter i en handling som lämnats i ett ärende som gäller den arbetssökande. I förordningen anges även när personuppgifter får lämnas ut på ett medium för automatiserad behandling.

Det saknas motsvarande reglering om personuppgiftsbehandling inom den kommunala vuxenutbildningen. Kommunernas behandling av personuppgifter styrs av EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen. När en kommun behandlar känsliga personuppgifter sker detta med stöd av 3 kap. 3 § dataskyddslagen (se prop. 2017/18:105 s. 193).

6.2 Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till kommunerna

Regeringens förslag: Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för att tillhandahålla information som behövs inom

kommunernas verksamhet som avser den kommunala vuxenutbildningen.

Regeringens bedömning: Det behövs ingen ytterligare reglering för att kommuner ska kunna behandla personuppgifter för att fullgöra uppgiftslämnandet som föreslås i denna proposition.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna, däribland *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Arbetsförmedlingen*, *Integritetsskyddsmyndigheten*, *Justitiekanslern*, *Myndigheten för delaktighet* och *Diskrimineringsombudsmannen*, är positiva till eller har inga synpunkter på förslaget eller bedömningen. *Stockholms universitet* anser att det saknas ett resonemang om behovet av tillsyn för att säkerställa ett rättssäkert informationsutbyte.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen

I avsnitt 5 föreslås att kommuner ska vara skyldiga att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. Som framgår av avsnitt 4 bedömer regeringen att det också finns behov av att reglera en skyldighet för Arbetsförmedlingen att lämna vissa uppgifter till kommuner. Det pågår ett förordningsarbete inom Regeringskansliet med en sådan reglering.

Ett utbyte av uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna innebär en behandling av personuppgifter. För Arbetsförmedlingen gäller EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen med tillhörande förordning och myndighetens registerförfattningar. För kommunernas verksamhet inom den kommunala vuxenutbildningen gäller endast EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen med tillhörande förordning.

All behandling av personuppgifter behöver vila på en rättslig grund (artikel 6.1 i EU:s dataskyddsförordning). En uppgiftsskyldighet innebär en sådan rättslig förpliktelse som avses i artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning. För att en rättslig förpliktelse ska utgöra en rättslig grund för behandling av personuppgifter måste syftet med behandlingen vara fastställd i den rättsliga grunden (artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning). Den föreslagna uppgiftsskyldigheten är begränsad till uppgifter som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Regeringen bedömer att den föreslagna uppgiftsskyldigheten är utformad på ett sådant sätt att kravet på syfte i 6.3 i EU:s dataskyddsförordning är uppfyllt. Även uppgiftsskyldigheten för Arbetsförmedlingen behöver vara utformad på ett sådant sätt att kravet på syfte är uppfyllt. Den personuppgiftshantering som följer av respektive aktörs uppgiftsskyldighet har därmed rättslig grund med stöd av 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning.

Regeringen har tidigare bedömt att svenska myndigheters uppdrag i första hand utgör en rättslig grund för behandling av personuppgifter med stöd av artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, dvs. att uppdraget avser en uppgift av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 53–61). Den föreslagna uppgiftsskyldigheten för kommunerna innebär att Arbetsförmedlingen får tillgång till uppgifter som behövs för handläggning av ärenden inom den

arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Uppgiftsskyldigheten för Arbetsförmedlingen gentemot kommunerna kommer också att innebära att kommunerna får tillgång till vissa uppgifter som de behöver inom den kommunala vuxenutbildningen. Regeringen har tidigare bedömt att anordnande och bedrivande av utbildning är en uppgift av allmänt intresse (prop. 2017/18:218 s. 58 och 59). De uppgifter som Arbetsförmedlingen och kommunerna tar emot kommer att användas i respektive aktörs verksamhet. Behandlingen av inkomna uppgifter i den egna verksamheten är alltså nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse och omfattas därmed även av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning.

Ändamålen för personuppgiftsbehandlingen

Enligt 5 § första stycket lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten får Arbetsförmedlingen behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom ett antal uppräknade myndigheters och andra aktörers verksamhet. Av 5 § andra stycket framgår att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning. Arbetsförmedlingen har därför stöd för att behandla uppgifter i syfte att tillhandahålla information till kommunerna, förutsatt att det finns en författningsreglerad uppgiftsskyldighet. Systematiken i Arbetsförmedlingens registerförfattningar bygger emellertid på att de myndigheter och andra aktörer som Arbetsförmedlingen ska dela information med anges i lag (se t.ex. prop. 2023/23:34 s. 157 och 158). Bedömningen är att samma systematik bör användas för Arbetsförmedlingens tillhandahållande av information till kommuner. Mot bakgrund av detta bör det framgå av lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom kommunernas verksamhet som avser kommunal vuxenutbildning.

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten för kommunerna innebär att Arbetsförmedlingen kommer att ta emot och behandla uppgifter från kommuner. Regeringen bedömer att det finns stöd för behandling av personuppgifter i Arbetsförmedlingens verksamhet för de ändamål som är aktuella, bl.a. handläggning av ärenden, planering eller kontroll av ekonomiskt stöd till enskilda som tar del av insatser inom verksamheten.

Behandling av känsliga personuppgifter

Till följd av ett utökat informationsutbyte kan Arbetsförmedlingen och kommunerna behöva behandla vissa känsliga personuppgifter. För att Arbetsförmedlingen och kommunerna ska få behandla känsliga personuppgifter måste ett av undantagen från förbudet i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning vara tillämpligt.

Regeringen har tidigare bedömt att det är ett viktigt allmänt intresse att myndigheterna kan sköta sitt uppdrag på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt. Denna bedömning har gjorts för såväl verksamhet som innefattar myndighetsutövning, som annan verksamhet som faller inom myndigheternas befogenhet (se prop. 2017/18:105 s. 83 och 85). Informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna som

Prop. 2024/25:145 kan innefatta känsliga personuppgifter bedöms vara nödvändigt för att respektive aktör ska kunna bedriva sin verksamhet på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt. Regeringen bedömer därför att Arbetsförmedlingens och kommunernas behandling av sådana uppgifter är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. Undantag från förbudet kan därmed göras med stöd av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning.

Arbetsförmedlingens behandling av känsliga personuppgifter behöver även vara tillåten enligt 9 § lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, som begränsar myndighetens möjligheter att behandla känsliga personuppgifter. Regeringen bedömer att det finns stöd för Arbetsförmedlingen att behandla känsliga personuppgifter i syfte att lämna uppgifter till kommunerna enligt 9 §. Det bedöms också finnas stöd enligt samma paragraf för Arbetsförmedlingen att i den egna verksamheten behandla känsliga personuppgifter som kommunerna kan komma att lämna till myndigheten.

Stockholms universitet efterfrågar ett resonemang om behovet av tillsyn för att säkerställa ett rättssäkert informationsutbyte. Regeringen bedömer att den personuppgiftsbehandling som uppgiftsskyldigheten medför endast är tillåten om förutsättningarna för att lämna uppgifter är uppfyllda. Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen. Myndigheten ansvarar därmed för övervakning och verkställighet av EU:s dataskyddsförordning och kan genomföra undersökningar i form av tillsyn. Regeringen bedömer att den tillsyn Integritetsskyddsmyndigheten ansvarar för är tillräcklig.

Regeringen bedömer att kommunerna kan behandla känsliga personuppgifter inom den kommunala vuxenutbildningen enligt 3 kap. 3 § dataskyddslagen, eftersom behandlingen både är nödvändig för handläggning av ärenden och nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. Behandlingen bedöms inte innebära ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Regeringen anser därför att det inte behövs någon ytterligare reglering för att kommunerna ska kunna behandla personuppgifter för det aktuella informationsutbytet.

7 Förslagen innebär ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten

Regeringens bedömning: Den nya uppgiftsskyldigheten och den utökade personuppgiftsbehandling som förslagen medför kommer att utgöra ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten enligt regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. Förslagen är förenliga med kraven i EU:s dataskyddsförordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna, däribland *Integritetsskyddsmyndigheten*, *Justitiekanslern* och *Diskrimineringsombudsmannen*, har inga synpunkter på bedömningen. Flera remiss-

Skälen för regeringens bedömning

Det intrång i den enskildes integritet som uppgiftsskyldigheten kan utgöra behöver vara proportionerligt

I denna proposition lämnas förslag på en skyldighet för kommuner att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. Det pågår också ett förordningsarbete inom Regeringskansliet när det gäller en uppgiftsskyldighet för Arbetsförmedlingen gentemot kommunerna. De uppgifter som kommunerna behöver från Arbetsförmedlingen är sådana som kommunerna behöver inom den kommunala vuxenutbildningen. Uppgifterna är av liknande karaktär som de som omfattas av kommunernas uppgiftsskyldighet gentemot Arbetsförmedlingen. I propositionen lämnas därför även förslag på att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom kommunernas verksamhet som avser kommunal vuxenutbildning.

ETT informationsutbyte medför risk för intrång i den personliga integriteten. Sekretessbrytande uppgiftsskyldigheter bygger på en intresseavvägning mellan myndigheternas och enskildas behov av att få ta del av uppgifter och de integritetsskäl som talar mot att en uppgiftsskyldighet införs. I förarbetena till den numera upphävda sekretesslagen (1980:100) anges att en sekretessbestämmelse som skyddar en enskilds personliga förhållanden syftar till att värna den enskildes personliga integritet. Utgångspunkten är därför att information som omfattas av sekretess inte ska vidarebefordras utanför den verksamhet där den har hämtats in (se prop. 1979/80:2 Del A s. 90).

Vissa uppgifter som kommer att omfattas av det utökade uppgiftslämnandet är skyddade av sekretess. Uppgiftsskyldigheterna förutsätter att personuppgifter behandlas och det kan även medföra en behandling av vissa känsliga personuppgifter. I avsnitt 5 görs bedömningen att den föreslagna uppgiftsskyldigheten för kommunerna är nödvändig för att tillgodose flera allmänna intressen och att behovet av att uppgifterna lämnas ut väger tyngre än de intressen som sekretessen skyddar.

Avvägningen mellan den nytta för det allmänna som intrånget kan förväntas medföra och den inverkan intrånget kan ha för den enskilde behöver göras utifrån flera förhållanden och författningar i syfte att avgöra om intrånget är motiverat och proportionerligt. I detta avsnitt görs en samlad bedömning av hur förslagen förhåller sig till den enskildes rätt till skydd för sin personliga integritet.

Skyddet för den personliga integriteten får begränsas

Skyddet för den enskildes personliga integritet följer av regeringsformen, den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, förkortad Europakonventionen, EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, förkortad EU:s rättighetsstadga, och EU:s dataskyddsförordning. Enligt artikel 8.1 i Europakonventionen har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen får inte lag eller annan

Prop. 2024/25:145 föreskrift meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen.

Av artiklarna 3, 7 och 8 i EU:s rättighetsstadga framgår att var och en har rätt till fysisk och mental integritet, respekt för sitt privat- och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer samt skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Av artikel 52.3 i EU:s rättighetsstadga följer att i den mån stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Bestämmelsen hindrar dock inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd. Den enskilde är således skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten och har en rätt till respekt för sitt privatliv.

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Enligt förarbetena bör flera omständigheter vägas in vid bedömningen av om det är fråga om ett betydande intrång. Uppgifternas karaktär är av stor betydelse, varvid behandling av känsliga personuppgifter normalt sett innebär ett större intrång. Även mängden personuppgifter och hur många personer som berörs av uppgiftslämnandet och personuppgiftsbehandlingen är av betydelse. För att bedöma intrångets karaktär är även ändamålet med behandlingen betydelsefullt. En hantering som syftar till att utreda brott kan normalt anses vara mer känslig än t.ex. en hantering som syftar till att förbättra kvaliteten i handläggningen (jfr prop. 2009/10:80 s. 183 och 184). I förarbetena anges vidare att personliga förhållanden har samma innebörd som i OSL och i tryckfrihetsförordningen. Det som avgör om en åtgärd innebär övervakning eller kartläggning är inte åtgärdens syfte i sig, utan dess effekt. Vad som utgör övervakning eller kartläggning får i övrigt följa av normalt språkbruk (se prop. 2009/10:80 s. 179–181 och 250).

Enligt artikel 8.2 i Europakonventionen får rätten till skydd för privatlivet inte inskränkas annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller landets ekonomiska västånd, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. Även enligt EU:s rättighetsstadga är utgångspunkten att en inskränkning endast får göras i lag och måste vara förenlig med det väsentliga innehållet i de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behövt av skydd för andra människors rättigheter och friheter (artikel 52.1).

För att inskränkningen i rätten till skydd för den personliga integriteten ska vara godtagbar krävs alltså att den är nödvändig med hänsyn till ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Inskränkningen får inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som motiverar intrånget. Inskränkningen får vidare inte gå så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Begränsningen får inte heller göras enbart på grund av den enskildes åskådning i olika hänseenden.

Förslagen medför inte ett betydande intrång i den personliga integriteten

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten för kommunerna innebär att Arbetsförmedlingen får tillgång till personuppgifter som myndigheten tidigare inte har haft tillgång till. Uppgiftsskyldigheten innebär att uppgiftslämnande och behandling av personuppgifter kommer att ske utan den enskildes samtycke. Även Arbetsförmedlingens personuppgiftsbehandling i syfte att lämna uppgifter till kommunerna kommer att ske utan den enskildes samtycke. Förslagen omfattar sekretesskyddade uppgifter och vissa känsliga personuppgifter.

Förslagen medför att uppgifterna kommer att få större spridning och att Arbetsförmedlingen och kommunerna får tillgång till fler uppgifter. Det gör att konsekvenserna kan bli större om uppgifterna skulle bli föremål för obehörig befattnings. Förslagen medför därför en ökad risk för men för den enskilde.

Uppgiftsskyldigheten för kommunerna och Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter för tillhandahållande av information till kommunerna syftar bl.a. till att den enskilde ska kunna ges ett ändamålsenligt stöd inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och den kommunala vuxenutbildningen. Utlämnandet av uppgifter från kommunerna till Arbetsförmedlingen syftar också till att Arbetsförmedlingen ska få bättre underlag för att kunna fatta korrekta sanktionsbeslut. Myndigheters åtgärder som har kontrollerande inslag kan uppfattas som ingripande för den enskilde. Det bör dock beaktas att om Arbetsförmedlingen får tillgång till fler uppgifter om enskilda så minskar risken för att beslut fattas på felaktiga grunder vilket också bör ligga i den enskildes intresse.

Det bör också framhållas att regleringen inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten inte är tvingande då den enskilde kan välja att inte ta del av insatser. Att enskilda kan förlora möjligheten att ta del av insatser eller förlora rätten till ersättning tar inte bort regleringens gynnande karaktär (jfr prop. 2016/17:175 s. 49). Kommunernas uppgiftsskyldighet föreslås också vara begränsad till de behov som finns i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Den avser en tydligt avgränsad målgrupp och ett begränsat antal personer. De uppgifter som ska behandlas hos Arbetsförmedlingen med anledning av förslagen är också i stor utsträckning offentliga. I övrigt handlar det väsentligen om uppgifter som inte är särskilt integritetskänsliga med undantag för uppgifter om hälsa. Uppgifter om sjukfrånvaro ska dessutom deltagare i arbetsmarknadspolitiska program själva meddela Arbetsförmedlingen om. Det kan också noteras att ett utökad informationsutbyte inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, bl.a. i syfte att förbättra förutsättningarna för handläggning av ärenden om ersättning, tidigare har bedömts inte utgöra betydande intrång i den personliga integriteten (se prop. 2023/24:128 s. 335 och 336).

Förslagen innebär ett något större intrång än i dag i den enskildes personliga integritet. Regeringens sammantagna bedömning är dock att det utökade informationsutbytet inte utgör ett betydande intrång i den personliga integriteten enligt 2 kap. 6 § regeringsformen.

Arbetsförmedlingens uppgiftsskyldighet kommer att vara avgränsad till uppgifter som behövs inom den kommunala vuxenutbildningen. Uppgiftsskyldigheten för kommunerna kommer att vara avgränsad till sådana uppgifter som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Arbetsförmedlingens behov av uppgifter för ärenden om sanktioner gäller endast för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Kommunernas uppgiftsskyldighet kommer vidare att vara avgränsad till uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen. Uppgifter från en annan del av kommunens verksamheter omfattas därför inte. Förslagen leder inte heller till att vare sig Arbetsförmedlingen eller kommunerna samlar in nya uppgifter i syfte att lämna till den andra.

Regeringen bedömer att förslagets utformning begränsar intrånget i den personliga integriteten så långt det är möjligt samtidigt som syftet med förslagen uppnås.

Behandling av personuppgifter med anledning av förslagen

Arbetsförmedlingen och kommunerna är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som sker inom respektive verksamhet. Det gäller både uppgifter som lämnas ut och uppgifter som tas emot. En stor del av de uppgifter som kommer att behandlas till följd av förslagen är inte särskilt integritetskänsliga. I många fall handlar det också om uppgifter som är möjliga att få tillgång till genom en begäran om att få ta del av uppgifter enligt 6 kap. 5 § OSL eller genom att den enskilde själv inkommer med uppgifterna. Förslagen kan dock medföra att vissa känsliga personuppgifter behöver behandlas, t.ex. uppgifter om hälsa. Förslagen innebär även att Arbetsförmedlingen och kommunerna kommer att behandla vissa uppgifter som är att betrakta som särskilt skyddsvärda i integritetshänseende, bl.a. person- eller samordningsnummer.

Samtidigt innebär befintlig reglering av personuppgiftsbehandling i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten begränsningar när det gäller hur uppgifter kan användas hos Arbetsförmedlingen. Även för kommunens verksamhet inom den kommunala vuxenutbildningen, som inte omfattas av några särskilda registerförfattningar, finns begränsningar i EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen som ger den enskilde skydd.

Även om förslagen leder till att fler personuppgifter än tidigare kommer att behandlas är behandlingen alltså bara tillåten i vissa angivna fall. Både Arbetsförmedlingen och kommunerna är vidare skyldiga att beakta principen om uppgiftsminimering, av vilken det bl.a. framgår att uppgifterna inte ska vara för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (se artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning). Arbetsförmedlingen och kommunerna behöver dessutom kunna visa att behandlingen är laglig och att de vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder (se artiklarna 24 och 32 i EU:s dataskyddsförordning).

Intrånget i den personliga integriteten är motiverat och proportionerligt

Uppgiftsskyldigheten för kommunerna syftar huvudsakligen till att Arbetsförmedlingen ska kunna fatta beslut om ändamålsenliga insatser

och sanktioner. Arbetsförmedlingens personuppgiftsbehandling för tillhandahållande av information till kommunerna syftar till att möjliggöra för kommunerna att på ett bättre sätt planera sin verksamhet och tillhandahålla en individanpassad utbildning. Det intrång i den personliga integriteten som ett utlämnande med stöd av uppgiftsskyldigheten medför, och som följer av Arbetsförmedlingens personuppgiftshantering, bedöms därmed vara nödvändigt med hänsyn till landets ekonomiska välbefinnande. Det är ett sådant intresse som får ligga till grund för begränsningar av rättigheterna enligt artikel 8.2 i Europakonventionen.

Förslagen leder inte heller till att vare sig Arbetsförmedlingen eller kommunerna samlar in nya uppgifter i syfte att lämna till den andra, och sekretessskyddet bedöms vara tillfredsställande efter utlämnande. En konsekvens av förslagen är att känsliga personuppgifter kommer att behandlas och att sekretessreglerade uppgifter kommer att lämnas ut. Samtidigt bör det beaktas att förhållandevis få uppgifter kommer att omfattas av uppgiftsskyldigheten. Regeringen bedömer därför att förslagen endast kommer att medföra en begränsad utökad personuppgiftsbehandling och av i huvudsak uppgifter som inte omfattas av sekretess. Vidare bedöms det allmänna intresse väga tungt i detta sammanhang. Det är av stor vikt att beslut fattas på korrekta grunder, inte minst när utfallet av ett beslut påverkar den enskildes ersättning. Det bedöms inte finnas några mindre ingripande åtgärder för att uppnå ändamålen med förslagen. Regeringen bedömer därför att förslagen innebär en godtagbar och proportionerlig avvägning mellan det starka allmänna intresset och skyddet för den personliga integriteten. Förslagen innebär därför också ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten enligt regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. Förslagen bedöms vara förenliga med kraven i EU:s dataskyddsförordning.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2026.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2025.

Remissinstanserna: Flertalet av remissinstanserna har inte några invändningar mot förslaget. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att bestämmelserna bör träda i kraft så snart som möjligt, men understryker samtidigt att det kommer att krävas anpassningar av arbetssätt och it-system. Några remissinstanser, däribland *Göteborgs, Hallstahammars, Stockholms* och *Uplands-Bro kommuner*, framför att det finns svårigheter med ett ikraftträdande den 1 december 2025 eftersom det kan behövas ytterligare tid för att utveckla nödvändiga it-system.

Skälen för regeringens förslag: Det finns behov av ett ändamålsenligt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna när det gäller arbetsökande som har behov av eller deltar i utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen. Kommunernas uppgiftsskyldighet skulle ge Arbetsförmedlingen ett bättre underlag för att fatta beslut om sanktioner och ändamålsenliga insatser.

Lagrådet noterar att en särskild utredare har fått i uppdrag att göra en översyn av den reglering som styr informationsutbytet och behandlingen av personuppgifter för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (dir. 2023:65). Lagrådet anser att regeringen bör avvakta med de föreslagna lagändringarna tills utredaren har redovisat sitt uppdrag, bl.a. för att förslaget innehåller frågor av förhållandevis komplex natur som skulle kunna analyseras bredare inom ramen för den utredningen. Regeringen konstaterar att många arbetsökande behöver en grundläggande eller gymnasial utbildning för att kunna få ett arbete. Det handlar inte minst om utbildning som kommunerna tillhandahåller inom den kommunala vuxenutbildningen. Regeringen har vidtagit åtgärder för att möjliggöra för fler arbetsökande att ta del av kommunal vuxenutbildning. Trots detta finns utmaningar för Arbetsförmedlingen bl.a. när det gäller uppföljning och kontroll av arbetsökande som är aktuella för sådana studier. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten skulle möjliggöra för Arbetsförmedlingen att ge rätt stöd till arbetsökande som studerar inom kommunal vuxenutbildning. Regeringen bedömer att ett effektivare informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner när det gäller arbetsökande som har behov av eller deltar i studier inom den kommunala vuxenutbildningen skulle bidra till minskad arbetslöshet. Det är därför angeläget att de föreslagna lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Regeringen anser inte att det är nödvändigt med en ytterligare analys för att förslaget ska kunna ligga till grund för lagstiftning. I likhet med bl.a. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser regeringen att kommunerna och Arbetsförmedlingen behöver tid att anpassa sig till den nya regleringen. Mot den bakgrunden anser regeringen att lagändringarna bör träda i kraft den 1 mars 2026.

Det bedöms inte finnas behov av några övergångsbestämmelser.

9 Konsekvenser

9.1 Övergripande konsekvenser

Förslagen i denna proposition bedöms kunna förbättra Arbetsförmedlingens verksamhet för arbetsökande som har behov av eller deltar i utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen. De bedöms bl.a. bidra till förbättrad kontroll och uppföljning hos Arbetsförmedlingen. Förslagen bedöms även kunna bidra till att fler kan ta del av och fullfölja studier inom den kommunala vuxenutbildningen. Förslaget om uppgiftsskyldighet bedöms också kunna bidra till att arbetsökande kan ges ett ändamålsenligt stöd inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Det bedöms inte finnas några ändamålsenliga alternativ till den föreslagna regleringen. Förslagen bedöms vara nödvändiga för att Arbetsförmedlingen ska kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Utan den föreslagna uppgiftsskyldigheten behöver Arbetsförmedlingen förlita sig på den arbetssökandes uppgiftslämnande, vilket riskerar leda till att Arbetsförmedlingen inte i tillräcklig utsträckning får tillgång till uppgifter som behövs för ärenden inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det behövs därför en reglering som innebär en skyldighet för en kommun att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. Det bedöms inte heller finnas några alternativ till det förslag som lämnas om utökade möjligheter för Arbetsförmedlingen att behandla personuppgifter. Personuppgiftsbehandlingen är nödvändig för att möjliggöra den uppgiftsskyldighet för Arbetsförmedlingen gentemot kommunerna som regeringen avser att reglera genom förordning. En förutsättning för ett effektivt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna är att det finns en it-infrastruktur som underlättar uppgiftslämnandet. Några remissinstanser, däribland *Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan* och *Hallstahammars kommun*, ställer frågor om eller framför synpunkter på den närmare utformningen av en sådan it-infrastruktur. Regeringen anser att Arbetsförmedlingen och kommunerna är bäst lämpade att avgöra hur de digitala lösningarna ska vara utformade.

9.2 Konsekvenser för enskilda

I denna proposition lämnas förslag på en skyldighet för kommunerna att lämna vissa uppgifter om arbetssökande som inte lämnas i dag. Förslaget innebär bl.a. att vissa sekretesskyddade uppgifter kommer att lämnas utan den enskildes samtycke. Vissa uppgifter om enskilda kan också vara känsliga personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning. Ett utökat uppgiftslämnande om enskildas personliga förhållanden innebär risker ur integritetsskyddssynpunkt. Regeringen anser dock inte att uppgiftslämnandet medför sådan kartläggning som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. De avvägningar som görs om skyddet för den enskildes personliga integritet redogörs för i avsnitt 7. Bedömningen är att den föreslagna uppgiftsskyldigheten utgör ett motiverat och proportionerligt intrång i den personliga integriteten.

Att Arbetsförmedlingen får tillgång till uppgifter som myndigheten behöver bedöms också gynna enskilda arbetssökande. De uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten syftar i stor utsträckning till att Arbetsförmedlingen ska kunna tillhandahålla ett ändamålsenligt stöd till arbetssökande som har behov av att ta del av studier inom den kommunala vuxenutbildningen. Det handlar bl.a. om att Arbetsförmedlingen får tillgång till uppgifter som myndigheten behöver för att kunna planera och följa upp stödet till den enskilde under studiernas gång. Detta bedöms som särskilt viktigt för arbetssökande med särskilda behov, t.ex. personer som har en funktionsnedsättning, eftersom dessa i större utsträckning har behov av stöd och samordnad planering. Kommunernas uppgiftsskyldighet förväntas också leda till att Arbetsförmedlingen får underlag för att efter

Prop. 2024/25:145 studierna kunna fatta arbetsmarknadspolitiskt motiverade beslut om andra insatser för den arbetssökande.

Att sekretesskyddade uppgifter kan lämnas ut utan den arbetssökandes samtycke innebär också att den arbetssökande inte själv behöver lämna alla uppgifter till Arbetsförmedlingen. Uppgiftsskyldigheten bedöms således innebära fördelar för den arbetssökande i form av ett minskat uppgiftslämnande.

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten omfattar också sådana uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver för att besluta om sanktioner eller som kan leda till att myndigheten återkallar en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program. Sådana beslut kan därmed påverka den arbetssökandes ersättning för sitt deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Uppgifterna kan således ligga till grund för beslut som har negativa ekonomiska konsekvenser för den arbetssökande. Det bör samtidigt ligga i alla arbetssökandes intresse att beslut kan fattas på korrekta grunder.

9.3 Konsekvenser för statliga myndigheter

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär att Arbetsförmedlingen får tillgång till uppgifter om arbetssökande som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter. Tillgång till sådana uppgifter bedöms bidra till högre kvalitet i myndighetens verksamhet. Att kommunerna kan lämna sekretesskyddade uppgifter till Arbetsförmedlingen utan den arbetssökandes samtycke minskar också risken för att de uppgifter som Arbetsförmedlingen får är felaktiga eller bristfälliga. Tillgång till relevanta och aktuella uppgifter om arbetssökande minskar sårbarheten i ärendehandläggningen och bidrar till en högre kvalitet i myndighetens verksamhet i stort. Förslaget bedöms också medföra effektivitetsvinster i myndighetens verksamhet. Att Arbetsförmedlingen inte behöver förlita sig på den arbetssökandes uppgiftslämnande bedöms bidra till en mer effektiv handläggning av ärenden.

Arbetsförmedlingen bedöms behöva anpassa sina it-system i syfte att möjliggöra ett effektivt utbyte av information. Sådant utvecklingsarbete kräver förvaltningsresurser och kan påverka andra pågående och planerade utvecklingsarbeten hos Arbetsförmedlingen.

9.4 Konsekvenser för kommunerna

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten för kommunerna innebär en inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Av 14 kap. 3 § regeringsformen framgår att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Kommunernas uppgiftsskyldighet omfattar uppgifter som kommunerna redan hanterar inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen och innebär därför inte någon ny insamling av uppgifter. Det handlar om sådana uppgifter som kan aktualiseras i det enskilda ärendet, t.ex. i samband med att en individuell studieplan

utarbetas i samverkan med eleven. Det kan också handla om uppgifter som framkommer under studiernas gång, t.ex. om sådana omständigheter som påverkar den arbetssökandes möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen.

Flera remissinstanser, däribland *Stockholms, Gävle, Trelleborgs, Älvkarleby* och *Gotlands kommuner*, anger att den föreslagna uppgiftsskyldigheten för kommunerna medför kostnader för bl.a. personal och systemutveckling hos kommunerna och att kommunerna bör kompenseras för ökade kostnader. *Strängnäs kommun* bedömer att förslaget inte medför några ekonomiska kostnader då ökade krav på dokumentation förväntas kunna hanteras inom befintlig budgetram. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att förslaget om uppgiftsskyldighet kan leda till ökade kostnader på kort sikt, bl.a. investeringar i systemutveckling för att uppgifter ska kunna lämnas säkert och effektivt samt för utbildning och anpassningar i arbetssätt. Även regeringen bedömer att uppgiftsskyldigheten innebär en viss ökning av kommunernas administration när de blir skyldiga att lämna fler uppgifter än i dag (se avsnitt 9.5). För att Arbetsförmedlingens kontroll av arbetssökande som har behov av eller deltar i utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen ska fungera ändamålsenligt kan myndigheten behöva uppgifter oftare än vad som gäller för kommunernas befintliga uppgiftsskyldigheter gentemot Centrala studiestödsnämnden och Statistiska centralbyrån. Detta kan medföra behov av såväl tekniska anpassningar som anpassningar av arbetssätt hos kommunerna. Förslaget kan därför medföra en viss ökning av arbetsbelastningen hos kommunerna. Den ökade arbetsbelastningen ska dock ställas mot de tungt vägande intressen som uppgiftsskyldigheten syftar till att uppnå. Liksom *Sveriges Kommuner och Regioner* anser regeringen att den föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär ett proportionerligt intrång i den kommunala självstyrelsen.

9.5 Konsekvenser för statens budget

Den beräknade ökningen av kommunernas kostnader som följer av en något ökad administration aktualiserar den kommunala finansieringsprincipen. För att möjliggöra ett effektivt genomförande av förslaget har medel tillförts i budgetpropositionen för 2025 under utgiftsområde 25 anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning (prop. 2024/25:1 utg.omr. 25, bet. 2024/25:FiU3, rskr. 2024/25:121).

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten innebär att Arbetsförmedlingen får tillgång till uppgifter som kan ligga till grund för beslut om sanktioner för arbetssökande som har behov av eller deltar i studier inom den kommunala vuxenutbildningen inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program. *Arbetsförmedlingen* anser att det finns omständigheter som gör att den förväntade effekten när det gäller sanktioner endast delvis kommer att uppnås. Arbetsförmedlingen anför bl.a. att det kan finnas flera orsaker till att ett ärende inte leder till en sanktion. Regeringen bedömer att uppgiftslämnandet kommer att leda till fler beslut om sanktioner även om inte alla uppgifter direkt kan ligga till grund för sådana beslut. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten kommer också att ge Arbetsförmedlingen bättre underlag för att fatta korrekta beslut. För att genomföra ett ökat

Prop. 2024/25:145 informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner när det gäller kommunal vuxenutbildning ökas utgiftsområde 14 anslag 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader med 32 miljoner kronor 2025. Kostnaderna för ersättning vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser förväntas minska. I enlighet med budgetpropositionen för 2025 har anslag 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd och anslag 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv minskats (prop. 2024/25:1 utg.omr. 14, bet. 2024/25:AU2, rskr. 2024/25:107).

9.6 Konsekvenser i fråga om felaktiga utbetalningar och brottslighet

Arbetsförmedlingens uppföljning av arbetssökande som tar del av studier inom kommunal vuxenutbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program grundar sig på de uppgifter som arbetssökande själva lämnar till myndigheten. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten bedöms bidra till att förbättra myndighetens möjligheter att följa upp och kontrollera att arbetssökande uppfyller de villkor som gäller för rätt till ersättning. Uppgiftsskyldigheten förväntas leda till att Arbetsförmedlingen får tillgång till fler uppgifter som kan ligga till grund för bl.a. beslut om sanktioner och återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program. Därmed bedöms riskerna minska för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.

9.7 Konsekvenser för arbetsmarknaden och för kvinnor och män

Effektutvärderingar av den kommunala vuxenutbildningen visar att den har positiva effekter på deltagarnas långsiktiga inkomster. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering har utvärderat yrkesinriktad utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen på gymnasial nivå. Rapporten visar att utbildningen har större positiva effekter på inkomster för individer födda utanför Europa och för personer som tidigare varit arbetslösa (IFAU 2019:17).

Bland arbetslösa som bedriver studier inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program är grupper som riskerar långa tider utan arbete tydligt överrepresenterade jämfört med inskrivna arbetslösa i övrigt. Det handlar bl.a. om en stor andel utomeuropeiskt födda, särskilt utomeuropeiskt födda kvinnor, och personer med som högst förgymnasial utbildning. Andelen i andra riskgrupper, såsom enskilda som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och enskilda som är 55 år eller äldre, är samtidigt något lägre jämfört med arbetslösa i stort. Sammantaget talar sammansättningen bland deltagare i utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen för att sådan utbildning påtagligt kan bidra till att förbättra deltagarnas förutsättningar på arbetsmarknaden.

Uppgiftsskyldigheten för kommunerna bedöms kunna bidra till att fler arbetslösa tar del av och fullföljer utbildning inom den kommunala vuxen-

utbildningen. Tidigare studier visar också att arbetsmarknadseffekterna kan förmodas vara goda för enskilda som berörs av förslaget. Därmed bedöms förslaget kunna bidra till minskad arbetslöshet och ökad sysselsättning på lång sikt. Detta bidrar i sin tur till det riksdagsbundna målet för arbetsmarknadspolitiken som innebär att insatserna ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad. Förslaget bedöms också bidra till att fler utrikes födda kvinnor och män kan ta del av utbildning som förbättrar deras förutsättningar att komma i arbete. Därmed bidrar förslaget också till det integrationspolitiska målet och regeringens arbete mot utanförskap.

Bland arbetssökande som deltar i studier inom den kommunala vuxenutbildningen inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program finns en tydlig överrepresentation av kvinnor jämfört med samtliga som är arbetslösa och inskrivna hos Arbetsförmedlingen. Gruppen utomeuropeiskt födda kvinnor, en grupp där arbetslösheten är särskilt hög och sysselsättningsgraden särskilt låg, är tydligt överrepresenterad i samtliga delar av den kommunala vuxenutbildningen. Även bland arbetssökande som deltar i sfi inom ramen för ett program utgör kvinnor en tydlig majoritet. Förslaget väntas därmed särskilt påverka kvinnor och i synnerhet utomeuropeiskt födda kvinnor.

9.8 Förslagets förenlighet med EU-rätt och internationella åtaganden

Förslagen aktualiserar EU:s dataskyddsförordning och rättighetsstadga. Överväganden i förhållande till EU:s dataskyddsförordning görs i avsnitt 6 och i förhållande till EU:s rättighetsstadga görs i avsnitt 6 och 7. I övrigt bedöms inte förslagen beröra de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Förslagen har påverkan på skyddet för den enskildes integritet som bl.a. följer av Europakonventionen. Överväganden i förhållande till Europakonventionen görs i avsnitt 7.

Förslagen bedöms inte i övrigt medföra några konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

1 a § En kommun ska till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter om en arbetssökande som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

De uppgifter som kommunen ska lämna enligt första stycket är endast sådana som finns inom den kommunala vuxenutbildningen.

I paragrafen, som är ny, regleras en skyldighet för kommunerna att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Uppgiftsskyldigheten innebär att en kommun kan lämna ut uppgifter om en enskild utan hinder av sekretess. Uppgifter ska lämnas både på Arbetsförmedlingens begäran och på kommunens eget initiativ. Det är kommunen som ska pröva om de uppgifter som Arbetsförmedlingen begär att få ut omfattas av uppgiftsskyldigheten. Innan en kommun lämnar ut uppgifter på eget initiativ behöver kommunen se till att uppgifterna behövs för ett ärende, t.ex. i dialog med Arbetsförmedlingen.

Om utlämnandet avser en större mängd uppgifter som rutinmässigt behöver lämnas ut, förutsätts att Arbetsförmedlingen och kommunerna tar fram lämpliga former för att se till att endast relevanta uppgifter utbyts. Den bedömning som ska göras enligt bestämmelsen kan då ske på förhand och den behöver inte avse en prövning i varje enskilt fall.

Av *första stycket* framgår att det endast är uppgifter som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som ska lämnas ut. Med ärenden avses både pågående ärenden och ärenden som initieras av att uppgifter lämnas. Andra uppgifter än de som omfattas av uppgiftsskyldigheten får endast lämnas ut efter det att en sekretessprövning har gjorts. Uppgiftsskyldigheten är begränsad till ärendehandläggning och omfattar därmed inte faktiskt handlande, dvs. handlande som endast innebär att viss verksamhet bedrivs eller att praktiska åtgärder vidtas (se prop. 2016/17:180 s. 24).

Uppgiftsskyldigheten avser bl.a. uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver som underlag för beslut om varning eller avstängning från rätt till aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning. Det kan t.ex. handla om uppgifter om huruvida en deltagare i ett arbetsmarknadspolitiskt program har sökt, tagits emot eller antagits till en utbildning samt om studierna har påbörjats eller avbrutits. Uppgiftsskyldigheten omfattar även sådana uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver för att kunna fatta arbetsmarknadspolitiskt motiverade beslut om insatser för en enskild. Det kan t.ex. handla om att den enskilde inte har antagits till den kommunala vuxenutbildningen och skälen för detta, att studiernas omfattning har förändrats eller att studierna har avbrutits för att den enskilde inte har kunnat tillgodogöra sig utbildningen. Det kan också handla om uppgifter efter att studierna har avslutats, t.ex. uppgifter om betyg i genomförda kurser.

Av *andra stycket* framgår att uppgiftsskyldigheten är begränsad till sådana uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

5 § Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,

3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av sådana intyg som visar rätten att med bibehållen arbetslöshetsersättning söka arbete i något annat land,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmättningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. socialtjänstlagen (2025:000),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen,

8. Utbetalningsmyndighetens verksamhet, *och*

9. *kommunernas verksamhet som avser kommunal vuxenutbildning.*

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

Paragrafen reglerar de s.k. sekundära ändamålen för Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter, dvs. för myndighetens tillhandahållande av information som behövs inom andra myndigheters och organs verksamheter. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Första stycket ändras genom att kommunernas verksamhet som avser den kommunala vuxenutbildningen läggs till i uppräknningen i en ny punkt 9. Ändringen innebär att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för att tillhandahålla den information om arbetssökande som behövs hos en kommun för kommunens verksamhet inom den kommunala vuxenutbildningen. Bestämmelser om kommunernas verksamhet inom den kommunala vuxenutbildningen finns i 20 kap. skollagen (2010:800).

Sammanfattning av promemorian Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner (Ds 2024:8)

Flera åtgärder har vidtagits de senaste åren för att underlätta för arbetssökande som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen att ta del av utbildning inom den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Det finns dock flera utmaningar hos både Arbetsförmedlingen och kommunerna när det gäller att få arbetssökande i behov av sådan utbildning att ta del av den. Arbetsförmedlingen har också begränsade möjligheter att följa upp och kontrollera arbetssökande som deltar i utbildning inom komvux inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program. Ett viktigt skäl för detta är att det saknas vissa rättsliga förutsättningar för att Arbetsförmedlingen och kommuner ska kunna utbyta uppgifter om enskilda på ett effektivt sätt.

Denna promemoria innehåller förslag som syftar till att få till stånd ett förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna i fråga om arbetssökande i behov av utbildning inom komvux. Det lämnas förslag om uppgiftsskyldigheter för Arbetsförmedlingen gentemot en kommun och för en kommun gentemot Arbetsförmedlingen som innebär att nödvändiga uppgifter ska utbytas och att uppgifter ska kunna lämnas utan hinder av sekretess. Det lämnas också förslag för att möjliggöra den personuppgiftsbehandling som behöver ske hos Arbetsförmedlingen och för att myndigheten ska kunna lämna uppgifter till kommunen på medium för automatiserad behandling.

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 december 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten¹ ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §

En kommun ska till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter om en arbetssökande som kommunen förfogar över inom den kommunala vuxenutbildningen, om uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2020:480.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2023/24:128 Föreslagen lydelse

5 §²

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,

3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av sådana intyg som visar rätten att med bibehållen arbetslöshetsersättning söka arbete i något annat land,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningsbalken av i vilken utsträckning en galdenär har utmätningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, *och*

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen,

8. Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

8. Utbetalningsmyndighetens verksamhet, *och*

9. kommunernas verksamhet som avser kommunal vuxenutbildning.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.

Remissinstanser som har gett in yttrande

Alingsås kommun, Almega utbildningsföretagen, Arbetsförmedlingen, Bodens kommun, Borlänge kommun, Centrala studiestödsnämnden, Diskrimineringsombudsmannen, Ekonomistyrningsverket, Förvaltningsrätten i Malmö, Gotlands kommun, Gävle kommun, Göteborgs kommun, Göteborgs universitet, Hallstahammars kommun, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern (JK), Katrineholms kommun, Landsorganisationen i Sverige (LO), Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Malmö kommun, Mullsjö kommun, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för digital förvaltning, Region Västerbotten, Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan, Skellefteå kommun, Skolinspektionen, Statens skolverk, Statskontoret, Stockholms kommun, Stockholms universitet, Strängnäs kommun, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Regioner, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Trelleborgs kommun, Upplands-Bro kommun, Utbetalningsmyndigheten, Älvkarleby kommun, Örebro kommun och Örebro universitet

Remissinstanser som har avstått från att yttra sig eller inte har svarat

Bollebygds kommun, Falköpings kommun, Funktionsrätt Sverige, Företagarna, Hörby kommun, Jämställdhetsmyndigheten, Järfälla kommun, Kammarrätten i Stockholm, Karlstads kommun, Kinda kommun, Kiruna kommun, Region Kalmar län, Region Uppsala, Riksdagens ombudsmän (JO), Riksrevisionen, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Trosa kommun, Tyresö kommun, Ulricehamns kommun, Vännäs kommun, Västerviks kommun, Ystads kommun och Östersunds kommun

Övriga som har yttrat sig

Akademikerförbundet SSR

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2025-02-24

Närvarande: F.d. justitieråden Eskil Nord och Sten Andersson samt justitierådet Marie Jönsson

Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner

Enligt en lagrådsremiss den 13 februari 2025 har regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
2. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Thomas Åkerberg.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt

Förslagen i lagrådsremissen bygger på förslag redovisade i departementspromemorian Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner, Ds 2024:8, framtagna inom Regeringskansliet.

Regeringen beslutade våren 2023 kommittédirektiv om ett förbättrat informationsutbyte och en mer ändamålsenlig lagreglering för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (dir. 2023:65). Enligt direktiven ska en särskild utredare göra en översyn av den reglering som styr informationsutbytet och behandlingen av personuppgifter för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Syftet är att förbättra förutsättningarna för en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Enligt direktiven bör en utgångspunkt för översynen vara att göra lagstiftningen mer tydlig och överskådlig och därmed lättare att tillämpa, t.ex. genom att reglera uppgiftsskyldigheter mer samlat med en tydligare systematik. Utredaren ska bl.a. lämna förslag på hur informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och – såvitt nu är av intresse – kommuner kan förbättras för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, samtidigt som den enskildes rätt till skydd för sin personliga integritet värnas. Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 13 juni 2025.

Lagrådet ifrågasätter inte att det skulle vara av värde för Arbetsförmedlingen att få tillgång till uppgifter från den kommunala vuxenutbildningen. Lagrådet ställer sig emellertid frågande till att regeringen lägger fram ett internt framtaget lagförslag inom ett område där

den redan har gett en särskild utredare i uppdrag att presentera ett mer allsidigt belyst förslag som innefattar den fråga som nu är aktuell. Utredarens förslag ska dessutom presenteras inom snar framtid. Några skäl som talar för att det är särskilt brådskande med den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten har inte redovisats. Att redan nu gå vidare med ett förslag som rör uppgifter på vuxenutbildningens område skulle i och för sig innebära en viss tidsvinst i denna speciella fråga. Samtidigt noterar Lagrådet att lagrådsremissens förslag föreslås träda i kraft först den 1 mars 2026. Tidsvinsten måste därför antas bli begränsad.

Som Lagrådet kommer att redogöra för nedan finns det inslag i förslaget som reser frågor av förhållandevis komplex natur. Ett exempel är att det enligt Lagrådets mening är angeläget att uppgiftsskyldigheten analyseras i förhållande till annan uppgiftsskyldighet och att dess påverkan på den personliga integriteten belyses i ett bredare sammanhang. En sådan bredare analys kan förväntas ske inom ramen för det pågående utredningsarbetet. Enligt Lagrådets uppfattning bör därför utredarens förslag avvaktas innan den nu föreslagna uppgiftsskyldigheten införs.

Det sagda gäller också förslaget angående personuppgiftsbehandling hos Arbetsförmedlingen.

Förslaget till lag om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

1 a §

Genom paragrafens första stycke införs en skyldighet för en kommun att till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter om en arbetssökande som behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det är fråga om en skyldighet som ska fullgöras ex officio, dvs. kommunen är skyldig att tillhandahålla uppgifter även utan en föregående begäran från Arbetsförmedlingen. I andra stycket anges att uppgiftsskyldigheten rör uppgifter ”som finns inom den kommunala vuxenutbildningen”.

Såsom förslaget är utformat är det alltid kommunen och dess anställda som ska avgöra vilka uppgifter som Arbetsförmedlingen behöver. Uppgiften ska behövas ”för ett ärende”. Det ger intryck av att det ska göras en individuell bedömning av om uppgiften behövs hos Arbetsförmedlingen i ett konkret ärende. Samtidigt ger författningskommentaren intrycket av att det ibland inte behöver göras någon närmare individuell bedömning. Av författningskommentaren framgår nämligen att det ska kunna förekomma ”rutinmässig överföring av uppgifter”. Avsikten synes vara att Arbetsförmedlingen ska tydliggöra vilka slag av uppgifter som myndigheten generellt har behov av och att dessa sedan ska överföras från kommunen enligt en rutin. Enligt Lagrådets mening innefattar emellertid ett sådant förfarande inte någon sådan individuell bedömning som orden ”som behövs för ett ärende” i lagtexten synes förutsätta. Vill man åstadkomma en rutinmässig överföring som inte är knuten till omständigheterna i ett enskilt ärende, behöver lagtexten formuleras annorlunda.

Bestämmelsen – som den nu är formulerad – innebär att kommunen inför ett överlämnande måste ta ställning till om uppgiften eller uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetspolitiska verksamheten hos Arbetsförmedlingen. Det förutsätter att kommunen vet att det finns ett sådant ärende. Av lagrådsremissen framgår inte hur kommunen ska erhålla denna kunskap. Ett utlämnande av uppgifter i ett ärende torde förutsätta att Arbetsförmedlingen har informerat kommunen om att myndigheten har öppnat ett visst ärende och att den behöver uppgifter som är relevanta för det ärendet. Utan sådan information ökar risken för att kommunen lämnar ut sekretesskyddade uppgifter som Arbetsförmedlingen inte behöver och att kommunens tjänstemän därmed gör sig skyldiga till ett sekretessbrott.

Lagrådet anser därför att, om förslaget läggs fram, det bör begränsas – i vart fall tills vidare, till dess att det pågående utredningsarbetet har slutförts – till att avse en skyldighet för kommunen att på begäran av Arbetsförmedlingen lämna ut uppgifter som finns inom den kommunala vuxenutbildningen. Om uppgiftsskyldigheten begränsas på detta sätt torde kommunen få bättre möjligheter att göra en reell bedömning av om Arbetsförmedlingen behöver de aktuella uppgifterna.

Lagrådsremissens förslag innebär en inte obetydlig risk för att kommunen lämnar ut integritetskänsliga uppgifter som Arbetsförmedlingen inte behöver. Den risken, liksom den särskilda frågan om hur sådana överflödiga uppgifter ska hanteras, är inte närmare berörd i lagrådsremissen. Om uppgiftsskyldigheten begränsas på det sätt som Lagrådet nyss förordat, minskar risken betydligt.

Lagrådet vill i sammanhanget även erinra om att en kommun enligt 2 § lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet ska lämna en uppgift som den förfogar över till bl.a. Arbetsförmedlingen om uppgiften behövs i Arbetsförmedlingens författningsreglerade verksamhet för att säkerställa korrekta beslutsunderlag för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. En uppgift som omfattas av sekretess ska dock inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

En uppgiftsskyldighet som motsvarar den som nu föreslås finns alltså redan. Den är emellertid utformad på så sätt att den utlämnande myndigheten alltid måste göra en intresseavvägning. Frågan uppkommer i en situation, där två skilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet är tillämpliga, vilken av bestämmelserna som har företräde.

Det finns alltså flera frågor som bör analyseras ytterligare innan det nu aktuella förslaget kan läggas till grund för lagstiftning. Den analysen bör lämpligen ske i ljuset av de bedömningar som den pågående utredningen kommer att presentera i juni 2025.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 2025

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Svantesson, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottner, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrand, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Dousa

Föredragande: statsrådet M Persson

Regeringen beslutar proposition Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner